

INNOVATIE ALS FENOMEEN, DRIE PERSPECTIEVEN

Innovatie is een fenomeen dat iedereen die mee wil met de tijd inspireert. Tegelijkertijd is het een fenomeen dat moeilijk te doorgronden is. Wat is het precies? Als je het ziet weet je het, maar om het te zien is de kunst. Jeff Gasperz geeft praktische tips voor een kansgerichte organisatie. Patriek van der Duin, Rob de Graaf en Ton Langeler beschrijven hoe Nederland kan vernieuwen en Frans Nauta beschrijft hoe dat in het centrum van de macht in Nederland de afgelopen jaren is gegaan.

Jeff Gasperz (2009). *Dagelijks innoveren, praktische tips voor een kansgerichte organisatie*. Amsterdam: Prentice Hill.

In vijf hoofdstukken worden de praktische tips heel toegankelijk beschreven. Bepaal eerst je innovatiefocus (1). Creëer betrokkenheid met innovatie (2). Ontwikkel innovatiegerichte competenties (3). Schep een stimulerend innovatieklimaat (4) en vier en leer van de oogst en realisatie van ideeën (5). Theoretische verhandelingen worden verluchtigd met praktijk voorbeelden en praktische tips en suggesties. Gasperz adviseert het boek zappend te lezen vanuit de ambities die je hebt. Er wordt regelmatig terug gegrepen op wetenschappelijke inzichten en ordeningen op het vlak van economie, strategie en organisatiekunde, maar is geen wetenschappelijk werkstuk. Het heeft iets weg van een kookboek. Lekker om te lezen en te zien wat je in je eigen organisatie moet doen om de innovatiekracht te verbeteren. Afgesloten wordt met een reflectie op innovatiekracht. Leiderschap blijkt erg belangrijk naast plezier en passie, maar het begint met een goede vraag. Je hebt innovatie in soorten en maten, van incrementeel tot radicaal. Radicale innovaties hebben ons leven veranderd, zoals de telefoon, de auto, de televisie en de computer. Incrementele innovaties zijn minder risicovol en benutten het potentieel van mensen in een organisatie beter. Het is de techniek van de kleine stapjes. Apple is zo'n organisatie en herdefinieert zoals muzikspelers. Het is een vorm van mentaal innoveren. De kracht van alle stakeholders wordt gebruikt. Voor een manager en een controller in het publieke domein biedt het stof tot nadenken en gevoel voor een aanpak om de organisatie beter aan te sluiten op de toekomst.

Patriek van der Duin, Rob de Graaf en Ton Langeler (2009). *Innovatie uit de polder, Hoe Nederland kan vernieuwen*. Amsterdam, Antwerpen: Business Contact.

De auteurs hebben de ambitie een advies aan Nederland te geven en doen dat met vijf maal vier aanbevelingen, op macroniveau, op mesoniveau, op organisatieniveau, op procesniveau en op microniveau. In elf hoofdstukken worden we meegenomen naar die adviezen. Het idee voor het boek ontstond naar aanleiding van de behoefte een boek te schrijven over vijftig succesvolle innovaties in Nederland over een periode van vijf jaar. (goed nieuws uit Nederland; vijftig inspirerende innovaties). Naar aanleiding van dat boek is in dit boek het innovatieproces als zodanig centraal gesteld. Er zijn vijftien experts gesproken, waar Gasperz overigens niet bij was. De gehanteerde definities zijn niet anders dan bij Gasperz. Creativiteit en onzekerheid zijn nauw verbonden met innovatie. Waarom zou je risico's nemen? Omdat het de kunst is ze te exploiteren. In het geval van een voorspelbare toekomst is er maar één toekomst. Voorspelbare toekomst zijn er steeds minder. Hij wordt niet voor niets steeds vaker verkend dan voorspeld. Na een inleiding (1) wordt uitgelegd dat een uitvinding nog geen innovatie is (2). Als het voorspelbaar is, is het geen innovatie (3). Daarna volgen de voordelen en drempels voor innovatie (4). Het gaat om een goede marktbenadering met aantoonbaar voordeel voor de klant (5). Om de verbinding tussen twee werelden (6) van verbeelden en vormen. Leiderschap is een onmisbaar middel tot innovatie, het man op de maan denken (7). Het gaat om het bewust de onzekerheid opzoeken (8). Het is geen haarlemmerolie, maar het smeert wel (9) als het gaat om de inzet van ict. Polderen 2.0 wordt gedefinieerd als het collectief innoveren (10). Het veelkoppig monster

van innoveren wordt ten slotte vertaald naar de aanbevelingen die de auteurs Nederland te bieden hebben. De meest interessante is wel die van precompetitieve samenwerking, waar we als overheid iets van zouden kunnen leren. Te vaak kiezen we bij de overheid voor een openbare aanbesteding van producten en diensten die een forse innovatie vragen. Leidt dat echt wel tot de gewenste innovatie of komen we dan als overheid in de positie waarin we als overheid gedwongen worden het risico zelf te nemen? Een interessant boek vanuit meerder perspectieven, maar het minst door zijn aanbevelingen.

Frans Nauta (2008). *Het Innovatieplatform, innoveren in het centrum van de macht*. Den Haag: SDU.

Frans Nauta was de secretaris van het innovatieplatform dat onder leiding van de minister-president vanaf 2003 het klimaat voor innovatie in Nederland heeft trachten te verbeteren. De achttien leden van het platform zijn geheel andere mensen dan de genoemden in de beide bovenstaande boeken. Interessant. Alle zijn, op een enkeling na, eindverantwoordelijk in hun bedrijf of wetenschappelijke organisatie. De adviezen van Van der Duin komen geen van alle terug. Frans Nauta neemt ons in vierentwintig hoofdstukken mee in de wereld van het centrum van de macht. Hij laat, goed leesbaar, zien wat er gebeurt als je daar probeert te overleven en een innovatieklimaat in Nederland te realiseren. Op advies van mentor Roel in 't Veld had hij een dagboek bijgehouden en dat vormt ook de basis voor dit boek. Het is een chronologische verhandeling gelardeerd met lessen en survivaltips. 'Less is more' is misschien wel de belangrijkste. De twee interessante wetten van haast van Duco Stadij worden toegelicht. Als je haast hebt heeft dat een prijs, onthaasten maakt het goedkoper. Verschillende belangrijke momenten in het ontwikkelingsproces van het innovatieplatform passeren de revue evenals de mensen die daarbij een belangrijke rol speelden. Kritiek is iets dat rond zo'n platform weinig effectief is als interventie-instrument, terwijl het kansen biedt voor leermomenten. Leermomenten zijn toch belangrijk bij innovatie. Al met al hebben we hier een boek dat voor managers en projectleiders interessante leerstof biedt als zij vernieuwing willen realiseren in een politieke omgeving.